

Aan de gemeenteraad

Domein	: Sociaal	Ons kenmerk	: D679379
Team	: D&S-Beleid	Zaaknummer	: Z23 143897
Contactpersoon	: Latifa Zakri	Uw brief van	:
		Uw kenmerk	:
Bijlage(n)	: 1	Verzenddatum	: 26 september 2023

Onderwerp : Jaarrapportage leerplicht 2022-2023 Castricum

Geachte raad,

Op 26 september 2023 heeft het college het jaarverslag leerplicht 2022-2023 vastgesteld. Het college biedt u het jaarverslag hierbij ter kennisname aan.

Toelichting

Het college brengt jaarlijks verslag aan u uit over het gevoerde leerplichtbeleid van het afgelopen schooljaar.

Leerplicht is de wettelijke verplichting om kinderen onderwijs te laten volgen. De Leerplichtwet is er op gericht te waarborgen dat alle¹ kinderen aan onderwijs kunnen en zullen deelnemen. Het college is belast met het toezicht op handhaving van de leerplichtwet. De uitvoering hiervan ligt bij de leerplichtambtenaar. De leerplichtambtenaar heeft drie wettelijke taken, namelijk:

1. De leerlingen stimuleren om (weer) naar school te gaan. Ook wordt gesproken met de ouders/verzorgers van de leerling;
2. Beoordelen van vrijstellingen;
3. Handhaven bij schoolverzuim.

Jaarverslag 2022-2023

In het primair en voortgezet onderwijs is het absoluut verzuim gestegen. Dit betekent dat het aantal leerplichtige kinderen en jongeren dat in de gemeente staat ingeschreven en geen schoolinschrijving heeft, is gestegen. Deze stijging komt voornamelijk door de komst van veel leerplichtige kinderen uit Oekraïne die in de BUCH-gemeenten zijn komen wonen en moesten wachten op een plek in de taalklas (Internationale Taalklas (ITK) voor het primair onderwijs en Internationale Schakelklas voor het voortgezet onderwijs). De leerplichtambtenaar doet onderzoek naar de oorzaak en schrijft de ouders aan.

Verder valt op dat het luxe verzuim is gestegen. We spreken van luxe verzuim als een leerling buiten de schoolvakanties om, op vakantie gaat. De trend van toename van luxe verzuim is vooral na corona ontstaan. Scholen communiceren zowel aan de leerlingen als aan ouders dat

¹ behalve de in de wet zelf genoemde uitzonderingen/vrijstellingen

dit verzuim niet toegestaan is. Ouders worden geïnformeerd, gewaarschuwd, aangesproken, aangeschreven en wanneer nodig wordt een proces-verbaal opgesteld.

Overig verzuim is ten opzichte van vorig jaar juist gedaald. Onder overig verzuim vallen bijvoorbeeld leerlingen die tijdens het preventieve spreekuur gezien zijn. Dit zijn leerlingen die een aantal keren te laat zijn gekomen of verzuimd hebben. Verder valt hier ook onder: leerlingen die verzuimen als gevolg van achterliggende problematiek of leerlingen die nog niet wettelijk gemeld hoeven te worden. Met het verschuiven van de aandacht van handhaven naar preventief handelen, wordt de leerplichtambtenaar al in een vroeg stadium betrokken. Dit helpt om te voorkomen dat een leerling gaat verzuimen.

Voortgezet onderwijs

In schooljaar 2022-2023 zijn de preventieve verzuimspreekuren in de VO-scholen weer volledig doorgegaan. Echter is het zo dat niet alle VO-scholen in de regio een verzuimspreekuur hebben. Het doel van dit spreekuur is het verzuim vroegtijdig te stoppen, zorgelijk verzuim en schooluitval te voorkomen en daar waar nodig informatie, advies en ondersteuning of hulp aan te bieden. De preventieve spreekuren helpen in de preventie en niet bij complexe casussen die niet te vangen zijn met een preventief gesprek.

Bij de aanpak van schoolverzuim is het belangrijk dat snel stappen worden gezet om (langdurige) uitval te voorkomen. Een methodische aanpak en duidelijkheid over wie wat doet in welke fase, helpt daarbij. Er is hierbij sprake van (vermoedelijk) ongeoorloofd verzuim. Een duidelijk verzuimbeleid van de VO-scholen, de Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS-methode), MAZL en het preventief verzuimspreekuur dragen bij aan het voorkomen van langdurig en/of zorgelijk/zieke verzuim en voortijdige schoolverlaat.

Middelbaar beroepsonderwijs (MBO)

Het doorstroompunt (voorheen Regionale Meld en Coördinatiefunctie (RMC)) is belegd bij en wordt uitgevoerd door de gemeente Alkmaar (als centrumgemeente in de regio). Het beleid van het doorstroompunt is erop gericht om leerlingen tot 23 jaar, die niet meer leerplichtig zijn en geen startkwalificatie hebben, alsnog de mogelijkheid te bieden gekwalificeerd de arbeidsmarkt te betreden. Het doorstroompunt van de gemeente Alkmaar voert dit ook uit voor de BUCH-gemeenten. De lokale leerplichtambtenaren hebben hiervoor continue afstemming met de leerplichtambtenaren van het doorstroompunt. Het verzuim op het MBO is erg toegenomen (of wordt beter gemeld). Hierover zijn de leerplichtambtenaren in gesprek met het doorstroompunt.

Moeten we ons zorgen maken?

Als we kijken naar de cijfers in het jaarverslag dan kunnen we concluderen dat de cijfers geen directe aanleiding geven om ons grote zorgen te maken. Wij hebben uiteraard wel de volledige aandacht voor het verzuim dat er nu is. Alle leerlingen bij wie sprake is van enige vorm van verzuim zijn in beeld bij school en de leerplichtambtenaar.

Er zijn diverse ontwikkelingen gaande en programma's opgesteld die zich richten op het tegengaan van verzuim. Zo hebben we voor de nieuwkomers de verzuimcoach ISK en Entree en worden programma's, zoals MAZL nog steeds ingezet. Het MAZL-project is in 2023 geëvalueerd. De GGD heeft een verbeterplan opgesteld voor inzet van het project in 2024. Verder hebben we door inzet van de NPO-middelen (Nationaal Programma Onderwijs)

preventief in kunnen zetten op het bevorderen van de mentale welbevinden van jongeren. Deze programma's lopen ook komend schooljaar nog door. Verder wordt ingezet op aansluiting jeugd en onderwijs, bijvoorbeeld door inzet via het Veerkrachtpact, uitvoeringsagenda passend onderwijs in Noord- en Midden-Kennemerland, etc. Daarnaast hebben gemeenten en samenwerkingsverbanden Noord- en Midden-Kennemerland een intentie- en samenwerkingsovereenkomst ondertekend met de ambitie om de sociale basis op school te versterken door de inzet van preventieve jeugdhulp in school vorm te geven.

Met vriendelijke groet,
Het college van burgemeester en wethouders,

A handwritten signature in blue ink, consisting of several overlapping loops and a long horizontal stroke at the bottom.

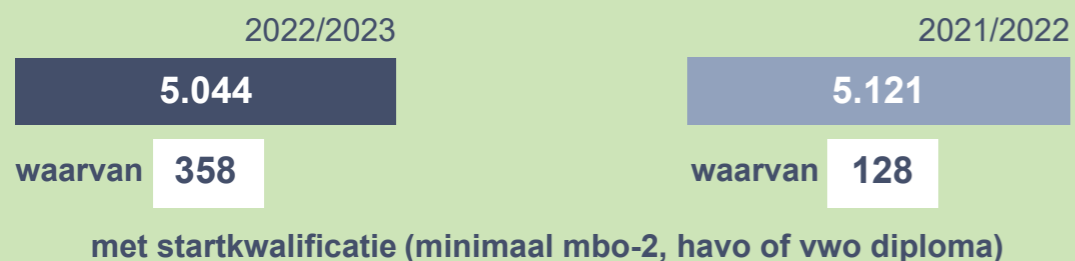
Mevrouw H.G.M. Bakker
secretaris

A handwritten signature in blue ink, featuring a stylized 'H' and 'C' followed by a horizontal line.

Mevrouw H.C. Heerschop
burgemeester

Aantal leerlingen tussen de 5-18 jaar

Artikel 25 van de Leerplichtwet 1969 schrijft voor dat Burgemeester en Wethouders jaarlijks verslag uitbrengen aan de gemeenteraad. In het jaarverslag wordt melding gedaan van omvang en de behandeling van het gemelde schoolverzuim van leerplichtige en kwalificatieplichtige leerlingen die zijn ingeschreven in de gemeentelijke basisregistratie personen (BRP) van de gemeente. Deze cijfers worden jaarlijks aan het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap verstrekt.

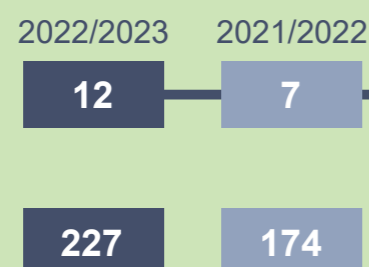
Schoolverzuim

Toelichting absoluut verzuim

Leerplichtige kinderen en jongeren die in de gemeente staan ingeschreven maar geen schoolinschrijving hebben, vallen in de groep **absoluut verzuim**. Het leerplichtregistratie systeem is gekoppeld met de Basisregistratie Personen (BRP). Ongeveer 1x per maand wordt een uitdraai gemaakt om deze groep in beeld te krijgen. De leerplichtambtenaar doet vervolgens onderzoek en schrijft de ouders aan. In de meeste gevallen blijkt er gewoon een schoolinschrijving te zijn, maar is er ergens tussen school, Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) en gemeente een administratieve fout ontstaan. In sommige gevallen leidt dit tot een snelle schoolinschrijving, in andere gevallen vragen ouders een vrijstelling voor de inschrijfplicht aan. Zie voor een verdere toelichting op deze vrijstellingen het kader 'vrijstellingen'.

Relatief verzuim

Toelichting wettelijk verzuim

Onder **wettelijk verzuim** verstaan we ongeoorloofd verzuim (verzuim zonder geldige reden), dat door een school bij de leerplichtambtenaar gemeld moet worden. Het gaat dan om 16 uur verzuim per aaneengesloten periode van 4 schoolweken. Scholen melden deze vorm van verzuim digitaal via het verzuimloket van de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO). De melding komt vervolgens bij de leerplichtambtenaar binnen. In de melding van de school staat o.a. welke actie(s) de school zelf al heeft ondernomen om het verzuim te stoppen. De leerplichtambtenaar stelt vervolgens een eigen onderzoek in naar het verzuim en neemt contact op met de betrokkene(n) van school, de leerling (vanaf 12 jaar) en de ouders (vanaf 16 jaar alleen met toestemming van de leerling).

Toelichting overig verzuim

Met het verschuiven van de aandacht van handhaven naar preventief handelen, is het voor scholen eenvoudiger geworden om de leerplichtambtenaar in een vroeg stadium te betrekken bij leerlingen waar zorgen zijn en er risico bestaat dat het verzuim zal toenemen. Onder **overig verzuim** vallen:

- Leerlingen die gezien zijn op een preventief spreekuur op een voortgezet onderwijschool. Voor deze gesprekken komen leerlingen in aanmerking die een aantal keren te laat zijn gekomen en/of verzuimd hebben.
- Leerlingen die nog niet wettelijk gemeld hoeven te worden, die niet op een preventief spreekuur zijn gezien, maar waarbij sprake is van 'beginnend verzuim'. Deze leerlingen en hun ouders ontvangen een brief waarin gevraagd wordt actie te ondernemen om meer verzuim te voorkomen of worden uitgenodigd voor gesprek om de gevolgen van toenemend verzuim te bespreken.
- Leerlingen die verzuimen als gevolg van (meestal) achterliggende problematiek, zoals problemen in de thuissituatie en/of psychische problematiek. De leerplichtambtenaar wordt dan uitgenodigd voor een multidisciplinair overleg (MDO), om mee te denken en te adviseren.

Toelichting luxe verzuim

Indien een leerling zonder vooraf toegekende toestemming van de school en/of de leerplichtambtenaar op vakantie gaat, buiten de schoolvakanties om, spreken we van **luxe verzuim**. Dit verzuim komt meestal voor op de dagen voorafgaand of direct aansluitend op een schoolvakantie. Scholen kunnen de leerplichtambtenaar vragen om op die dagen een huisbezoek af te leggen om te controleren of de leerling inderdaad op vakantie is. Dit gebeurt alleen als de school een redelijk vermoeden heeft dat de leerling bijvoorbeeld ten onrechte is ziekgemeld op die dag. Afhankelijk van hetgeen de school over de consequenties van luxe verzuim heeft gecommuniceerd op bijvoorbeeld de website of in de schoolgids, kan de leerplichtambtenaar, na onderzoek en eventueel verhoor, een schriftelijke waarschuwing geven of een proces-verbaal opmaken. Hierbij wordt ook gekeken om hoeveel dagen verzuim het gaat, of er meerdere kinderen bij verschillende scholen betrokken zijn en of er al eerder sprake is geweest van luxe verzuim. Als de leerplichtambtenaar overgaat tot het opmaken van een proces-verbaal, dan wordt dit naar het Openbaar Ministerie gestuurd, die vervolgens de afdoening bepaalt.

Vrijstellingen

	2022/2023	2021/2022
Artikel 5 sub a	7	7
Artikel 5 sub b	5	4
Artikel 5 sub c	7	9
Artikel 15	3	2
Artikel 3a en 3b	1	1
Artikel 11g	0	0

Toelichting vrijstellingen

Er wordt binnen de Leerplichtwet onderscheid gemaakt tussen vrijstelling voor de verplichting om ingeschreven te staan op een erkende school en vrijstelling voor geregeld schoolbezoek. In de eerste groep vallen de volgende meest voorkomende vrijstellingen:

Artikel 5 sub a: kind of jongere is psychisch en/of fysiek ongeschikt om onderwijs te volgen. De beoordeling hiervan gebeurt door een onafhankelijk arts. Deze vrijstelling wordt tegenwoordig vrijwel altijd afgegeven voor maximaal 1 schooljaar, zodat ouders, betrokken zorgverleners, samenwerkingsverband en leerplichtambtenaar kunnen blijven monitoren of er veranderingen in de situatie ontstaan, die een vorm van leren toch mogelijk maken.

Artikel 5 sub b: ouders hebben overwegende bedenkingen tegen de richting van het onderwijs dat op de scholen binnen een redelijke straal van hun woonplaats, wordt aangeboden. De leerplichtambtenaar gaat met ouders in gesprek over deze bedenkingen en vraagt hen op welke manier zij de ontwikkeling van hun kind, in de breedste zin van het woord, kunnen en willen waarborgen. Ook deze vrijstelling wordt voor 1 schooljaar afgegeven en moet dus elk jaar opnieuw door ouders aangevraagd worden.

Artikel 5 sub c: het leerplichtige kind / de jongere volgt onderwijs op een buitenlandse school instelling. Ouders leveren een bewijs van inschrijving aan en een verklaring van de directie van de betreffende school, dat de leerling inderdaad onderwijs op deze school gevolgd heeft. Ook deze vrijstelling wordt voor een bepaalde periode afgegeven.

Artikel 15: de leerplichtige jongere zal op een andere wijze voldoende onderwijs volgen, indien bijzondere omstandigheden van toepassing zijn. Deze vrijstelling kan slechts aangevraagd worden voor jongeren ouder dan 16 jaar.

In de tweede groep vallen leerlingen die wel een inschrijving hebben op een Nederlandse school, maar vrijstelling krijgen om deze school geregeld te bezoeken:

Artikel 3a: kan aangevraagd worden voor jongeren van tenminste 14 jaar, voor wie is vastgesteld dat zij niet in staat zijn om volledig dagonderwijs te volgen. Voor hen geldt een vervangende leerplicht, waarbij zij de lessen op school combineren met praktijktijd.

Artikel 3b: luidt hetzelfde als artikel 3a, maar dan voor het laatste schooljaar voordat de leerplicht eindigt.

Artikel 11g: ouders kunnen verlof aanvragen vanwege gewichtige omstandigheden. De directeur van de school beslist hierover, tenzij het meer dan 10 dagen betreft, dan beslist de leerplichtambtenaar.

Proces-verbaal en Halt-afdoening

	2022/2023	2021/2022		2022/2023	2021/2022
Proces-verbaal	2	1	Halt-afdoening	6	6

Toelichting proces-verbaal en Halt-afdoening

Sinds de invoering van de Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS), ligt de focus bij het terugdringen van schoolverzuim in vroegtijdige signalering, preventie en samenwerking met ketenpartners. Het handhaven bij schoolverzuim neemt een steeds minder prominente plaats in, maar wordt uiteraard nog wel toegepast, indien nodig. Uitgangspunt van de MAS is

'licht waar het kan, zwaar(der) wanneer het nodig is'.

In de meeste gevallen is handhaving door middel van een verwijzing naar Halt voldoende. Halt is een pedagogische interventie, bedoeld voor leerlingen met aanhoudend verzuim tot een bepaald maximum, bij wie eerdere waarschuwingen en/of maatregelen niet voldoende effect hebben gehad. Een Halt straf bestaat uit onder andere leeropdrachten en gesprekken met ouders en jongere.

De leerplichtambtenaar is bevoegd een jongere deze interventie op te leggen en wordt door de uitvoerende instantie op de hoogte gehouden van het verloop. Dit wordt ook weer teruggekoppeld aan de school.

In sommige gevallen is het opmaken van een proces-verbaal de juiste route. Dit is bij ouders in het geval van luxe verzuim en bij jongeren die niet meer voor een Halt verwijzing in aanmerking komen of de Halt straf niet positief hebben afgerond. Ook jongeren en/of ouders die hulp weigeren kunnen opgeroepen worden voor een verhoor. Tegen de jongere en/of de ouders kan dan een proces-verbaal opgemaakt worden. Dit wordt vervolgens naar het Openbaar Ministerie gestuurd, die voor verdere afhandeling zorgdraagt. De leerplichtambtenaar is meestal aanwezig bij de eventuele zitting om een toelichting te geven op het verzuim.

Uitvoering Leerplichtwet

De toename van het aantal meldingen absoluut verzuim kan worden verklaard door de komst van leerplichtige jongeren uit, vooral, Oekraïne. Deze kinderen en jongeren hebben in eerste instantie vaak nog geen schoolinschrijving in Nederland. Dit wordt voor het grootste deel veroorzaakt door een tekort aan plaatsen in de taalklassen (primair onderwijs) en Internationale Schakelklassen (ISK) (voortgezet onderwijs) in de regio. Er is sprake van een wachtlijst. De jongeren zijn wel in beeld bij de Samenwerkingsverbanden Noord- en Midden-Kennemerland en waar mogelijk wordt maatwerk toegepast als tijdelijke overbrugging. Regionaal wordt hier beleid op gemaakt om te zorgen dat er meer ISK plekken beschikbaar komen. Daarnaast geldt voor een kleiner deel van de jongeren met absoluut verzuim dat zij inmiddels weer teruggekeerd zijn naar land van herkomst of naar een andere regio in Nederland zijn verhuisd. Het totaal aantal meldingen absoluut verzuim is daarom aan het begin van het schooljaar altijd hoger dan aan het einde van het schooljaar.

Het afgelopen schooljaar is ook een trend te ontdekken in een stijging van het aantal meldingen wettelijk verzuim in het voortgezet onderwijs. Niet alle factoren die daaraan ten grondslag liggen, zijn inzichtelijk voor leerplichtambtenaren. De verzuimaanpak is een samenwerking tussen diverse partijen en verzuim ontstaat vaak door een veelvoud aan factoren. Hierdoor kunnen we geen oorzaak geven van deze stijging. Voor de beeldvorming volgen hier een aantal vermoedelijke redenen; scholen geven hun verzuimaanpak steeds beter vorm, waardoor verzuim eerder inzichtelijk is en eerder gemeld wordt. Ook de samenwerking tussen leerplicht en scholen wordt steeds intensiever, waardoor ook een stijging kan ontstaan. Er zijn ook factoren die van invloed zijn op de leerlingen, waardoor die mogelijk meer verzuimen. Denk aan de sociale- en mentale problematieken ten gevolge van de situatie rondom corona. Tot slot hebben ook de ISK's hun verzuimregistratie beter op orde en wordt er door de VAVO's (veelal bezocht door jongeren die hun eindexamen niet gehaald hebben) ook meer verzuim gemeld.